

הקדמת הפריחה באגס להקטנת סיכויי ההדבקות במחלת החרכון (ספדונה וקוסציה)

רפי שטרן, ישראל דורון, יעל גרינבלט, קרסטי כהן

מטרת הניסוי:

קיצור משך הפריחה של הזנים ספדונה וקוסציה, והקדמה לראשית חודש מרץ לשם הקטנת הנגיעות בחירכון.

השיטה:

טיפולים לשבירת תרדמה בתאריך מוקדם מהמקובל ובריכוז אלזודף גבוה.

מקום הניסוי:

מטע יונתן שבדרום רמת הגולן, שהיה נגוע בחירכון ב-1999.

הטיפולים שניתנו:

ספדונה + קוסציה:

1. אלזודף 4% בתאריך 1/2/00 + שמן לבן 80 (3%) עם אלזודף (0.5%) בתאריך 20/2/00. (כחול).
2. אלזודף 4% בתאריך 10/2/00 + שמן לבן 80 (3%) עם אלזודף (0.5%) בתאריך 20/2/00 (אדום)
3. שמן לבן 80 (3%) עם אלזודף (0.5%) בתאריך 20/2/00 = ביקורת משקית. (לבן).

המדדים שיבדקו:

- מועדי פריחה של כל טיפול בכל זן.
- נגיעות לחירכון - מעקב ורישום אחת לשבוע של מספר מוקדי נגיעות לעץ.
- יבול והתפלגות גודל פרי בכל עץ.

מבנה הניסוי:

בלוקים באקראי - 10 חזרות לטיפול, עץ אחד לחזרה.

סיכום הממצאים העיקריים :

א. משך הפריחה ומועדה (איור 1)

הספדונה והקוסציה הגיבו לטיפולים כמעט באותה צורה, והחפיפה ביניהם הייתה טובה. בדומה לשנה שעברה (1999) נמצא כי הטיפול הראשון שניתן לשני הזנים ב-1/2/00 הביא להתעוררות המוקדמת ביותר, עם זאת הפריחה היתה מאוד לא אחידה ונמשכה זמן רב. הטיפול השני שניתן ב-10/2/00 הביא בשני הזנים להתעוררות מוקדמת (יחסית לביקורת המשקית) ולריכוז תקופת הפריחה על פני זמן קצר.

ב. נגיעות בחירכון:

בניגוד לשנה שעברה, בה נראה יתרון לטיפול האלזודף, ב-10/2 לא מצאנו השנה כל הבדל ברמת הנגיעות בין הטיפולים השונים. בשני הזנים ובכל שלושת הטיפולים הייתה רמת הנגיעות אחידה.

ג. יבול והתפלגות גודל הפרי

הקדמת הפריחה וריכוזה לזמן קצר לאחר טיפול האלזודף (4%) בתאריך 10/2/00 לא פגעה ביבול הכללי ואף הביאה לפרי גדול יותר באופן מובהק בהשוואה לביקורת (טבלה 1). יבול הפרי הגדול היה בזן קוסציה 400 ק"ג/ד' בהשוואה ל - 140 ק"ג לדונם בלבד בביקורת (איור 2) ואילו בזן ספדונה התקבל יבול של 500 ק"ג/ד' פרי גדול בהשוואה ל-270 ק"ג/ד' בביקורת (איור 3). אחוז הפרי הגדול מסך כל היבול לעץ היה כמעט פי 3 בזן קוסציה ופי 2 בזן ספדונה. נראה שעליית שיעור הפרי הגדול נבעה מתוספת ימי גידול של הפרי בהשוואה לטיפול המשקי.

מסקנות:

לאחר שנתיים עבודה נראה שריסוס אלזודף בריכוז גבוה (4%) ובתאריך מוקדם יחסית (10/2) לשני הזנים יחד מביא להקדמת הפריחה, ולריכוזה על פני זמן קצר של שבוע ימים בלבד. בשנה זו לא הצליח טיפול זה להפחית את הנגיעות בחרכון, כפי שארע בשנה שעברה. כנראה עקב נגיעות נמוכה באופן כללי של החרכון במטע. עם זאת נראה לנו שהקדמת הפריחה וקיצור משכה אכן משתלמים, הן בגלל הקטנת סיכויי ההדבקות בחרכון (אם מתקיימים תנאי ההדבקה) והן עקב הגדלת הפרי שמושגת כתוצאה מהארכת תקופת הגידול של הפרי.

טבלה 1 : השפעת הקדמת הפריחה ע"י אלזודף מוקדם על היבול הכללי, התפלגות גודל הפרי והשיעור היחסי של הפרי הגדול מכלל היבול לעץ, יונתן 2000.

א. קוסציה

אחוז פרי גדול	יבולים (ק"ג/עץ)				טיפול
	פרי קטן (45+40)	פרי בינוני (50)	פרי גדול (55)	כללי	
18	10.0 a	9.6 a	4.5 a	24.1 a	אלזודף 1/2/00
14	13.5 a	13.0 a	4.3 a	30.8 a	אלזודף 10/2/00
5.8	16.0 a	9.8 a	1.6 b	27.4 a	ביקורת משקית

ב. ספדונה

אחוז פרי גדול	יבולים (ק"ג/עץ)				טיפול
	פרי קטן (45)	פרי בינוני (60-50)	פרי גדול (65)	כללי	
18	0.32	28.5	6.5	35.3 a	אלזודף 1/2/00
16	0.68	28.7	5.4	34.8 a	אלזודף 10/2/00
9	0.62	28.8	3.0	32.4 a	ביקורת משקית

* תוצאות באותו התור המלוות באותיות שונות, נבדלות זו מזו באופן מובהק $P=0.05$.

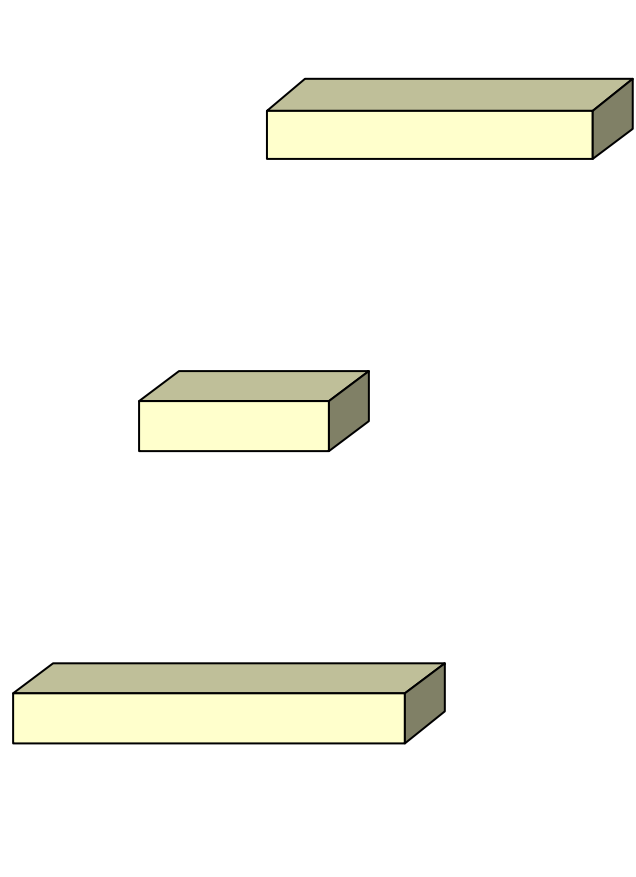
איור 1 : מועדי הפריחה של הזנים ספדונה וקוסציה לאחר טיפולי התעוררות שונים, יונתן 2000.

שמן לבן+ אלזודן =
ביקורת משקית
(20/2)

אלזודן (10/2)

אלזודן (1/2)

5/3 15/3 25/3 4/4 14/4 24/4

איור 2: יבול פרי גדול (55 מ"מ) בזן קוסציה לאחר ריסוס באלזודף (4%) בתאריך 10/2/00.

איור 3: יבול פרי גדול (65 מ"מ) בזן ספדונה לאחר ריסוס באלזודף (4%) בתאריך 10/2/00.

